

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/28/2024
Identifikačné číslo spisu:	5323201853
Dátum vydania rozhodnutia:	15.05.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5323201853.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. Š.L., narodeného XX. B. XXXX, B. XXX, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s.r.o., Čadca, Potočná 2835/1A, IČO: 36 866 849, proti žalovanému Š. K., narodenému XX. P. XXXX, B. XXX, právne zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., Čadca, Ul. 17. Novembra 3215, IČO: 50 473 522, o nahradenie prejavu vôle žalovaného, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. CA-16C/47/2023, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 24. októbra 2023 sp. zn. 9Co/144/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým uznesením podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil uznesenie Okresného súdu Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 27. júla 2023 č.k. CA-16C/47/2023-59 v napadnutom výroku II. o trovách konania; žalobcovi priznal právo na náhradu dôvodne vynaložených trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%; zvyšnej časti zostalo rozhodnutie súdu prvej inštancie nedotknuté.

1.1 V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie po skutkovej stránke uviedol, že žalobca sa žalobou, doručenou súdu 23. mája 2023, domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného uzatvoriť so žalobcom kúpnu zmluvu a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil porušením jeho predkupného práva, pretože pôvodní podieloví spoluvlastníci mu neponúkli na predaj podiely, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod č. V2596/2022 z 02. júna 2022-164/2022 (ďalej len „kúpna zmluva“). Žalobca žalobu vzal v celom rozsahu späť a žiadal konanie zastaviť. Späťvzatie žaloby odôvodnil konaním žalovaného, ktorý po podaní žaloby spolu s pôvodnými podielovými spoluvlastníkmi odstúpil

od predmetnej kúpnej zmluvy. Po odstúpení od kúpnej zmluvy, ktorou bolo porušené predkupné právo žalobcu, došlo k obnoveniu zápisu pôvodných podielových spoluvlastníkov na liste vlastníctva č. 5161, katastrálne územie Svrčinovec.

1.2. Súd prvej inštancie ustálil, že zastavenie konania z procesného hľadiska zavinil žalovaný. Na výzvu prvoinštančného súdu bola Okresným úradom Čadca, katastrálnym odborom predložená kópia listín Z 2008/2023 a Z 1749/2023 o odstúpení od zmluvy. Z uvedených listín mal súd prvej inštancie preukázané, že žalovaný uzavrel s pôvodnými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti dohodu o odstúpení od kúpnej zmluvy, čím pôvodní spoluvlastníci opätovne nadobudli spoluvlastnícky podiel k spornej nehnuteľnosti a došlo k obnoveniu právneho stavu pred porušením zákonného predkupného práva žalobcu. K späťvzatiu žaloby žalobcom došlo v priebehu konania ako reakcia na správanie žalovaného, ktorý svojim konaním zapríčinil, že vznikol dôvod na zastavenie konania a odpadol predmet sporu. Žalobca v spore preukázal, že žalovaného vyzval na splnenie povinnosti previesť na žalobcu nadobudnuté spoluvlastnícke podiely na spornom pozemku za rovnakých podmienok ako ho nadobudol, a to výzvou z 13. apríla 2023. Žalovaný tak neurobil, ale dohodou o odstúpení od zmluvy z 26. apríla 2023 previedol spoluvlastnícke podiely na pôvodných podielových spoluvlastníkoch. Uvedeným konaním žalovaný znemožnil uplatňovanie práv žalobcu prostredníctvom podanej žaloby. K späťvzatiu žaloby nedošlo pre správanie žalobcu, ale práve v dôsledku správania žalovaného. Súd prvej inštancie preto výrokom I. zastavil konanie v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcom a priznal uplatnenú náhradu trov konania žalobcovi voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Ten v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 236 CSP, pričom v jednotlivostiach naň poukázal aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Nakoľko však bol vyslovený nesúhlas žalovaného s rozhodnutím o trovách, odvolací súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s tzv. odvolacími námietkami uvedenými v argumentácii oprávneného v podanom opravnom prostriedku. V prvom rade konštatoval, že súd prvej inštancie sa správne zamerlal na zistenie procesného úspechu v konaní a tento aj správne stanovil na strane žalobcu. V konaní nebolo sporným, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy žalovaným tak, že tento porušil predkupné právo žalobcu. Sporným nebolo doručenie výzvy zo strany žalobcu na odpredaj spoluvlastníckych podielov v zmysle porušeného predkupného práva, a ani to, že žalovaný na uvedenú výzvu nereagoval vo vzťahu k žalobcovi tak, že by mu oznámil svoj ďalší postup. Spornou odvolacou otázkou bola skutočnosť, či odstúpenie od kúpnych zmlúv žalovaným a predávajúcimi, ktoré nebolo oznámené žalobcovi možno považovať za dôvod na nepriznanie trov konania žalobcovi, ale na ich priznanie žalovanému, s prihliadnutím na skutočnosť, že na liste vlastníctva sa nachádzala plomba v D.-XXXX/XXXX, z ktorej podľa žalovaného mal žalobca odvodiť odstúpenie od kúpnej zmluvy. Žalovaný mal za to, že nemusel oznámiť odstúpenie od zmluvy žalobcovi, pričom odstúpením od zmluvy nastali účinky obnovenia vlastníckeho práva pôvodných predávajúcich.

2.1. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k správne skutkovému záveru, že príčinou vzniku súdneho sporu bolo konanie žalovaného v podobe porušenia predkupného práva (čo sám uznal odstúpením od zmluvy) a príčinou späťvzatia žaloby a zastavenia konania bolo opäť konanie žalovaného, práve v úkone odstúpenia od kúpnej zmluvy. Uvedený skutkový stav následne aj správne právne posúdil podľa príslušných ustanovení CSP a priznal náhradu trov konania žalobcovi. Odvolací súd k námietkam žalovaného uviedol, že tento síce po doručení výzvy nemal povinnosť oznámiť svoje ďalšie kroky žalobcovi, pričom aj odstúpenie od kúpnej zmluvy je takým krokom, ktorý mohol vykonať. Neoznámenie svojich krokov, však obnáša skutočnosť, že následne žalovaný nesie zodpovednosť za vyvolanie súdneho sporu, nakoľko ak by bol oznámil žalobcovi skutočnosť, že chce od zmluvy odstúpiť, tak v tom prípade by zodpovednosť za zastavenie konania (vyvolanie sporu) niesol žalobca. Ak však žalovaný zostal vo vzťahu k žalobcovi nečinný (mlkvy), tak zodpovednosť za zastavenie konania nesie sám, nakoľko nebolo v moci žalobcu zistiť, aká záznamová listina je predmetom zápisu. Je potrebné si uvedomiť, že predmetom záznamu môžu byť rôzne listiny,

nielen odstúpenie od zmluvy, ale aj napr. dedičské rozhodnutie, nájomná zmluva, podrobnejšie viď § 34 ods. zákona č. 162/1995 Z.z. Preto záver žalovaného, že z plomby Z-1746/2023 mal žalobca vyvodiť odstúpenie od zmluvy nebol správny. Ak sa žalovaný rozhodol ísť cestou nekomunikácie, niesol zodpovednosť za prípadný výsledok súdneho sporu. Žalovanému bola výzva doručená 18. apríla 2023 a lehota na odpoveď uplynula už 25. apríla 2023, pričom bolo v záujme žalovaného odpovedať na výzvu, hoc aj zamietavým stanoviskom k požiadavke žalobcu, s tým, že od zmlúv chce odstúpiť. V takom prípade by zodpovednosť za zastavenie konania bola na strane žalobcu. Žalovaný však takto nepostupoval, a preto nesie zodpovednosť za zastavenie konania. Nie je podstatnou v tomto prípade okolnosť, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy, nakoľko žalobca uvedený v reálnom čase podania žaloby nemohol vedieť z plomby Z-1749/2023, čo spôsobil žalovaný svojou nekomunikáciou. Tvrdenie žalovaného o vedomosti žalobcu o zmene zápisu vlastníckeho práva z plomby Z-1749/2023 je hypotetické a v konaní nebolo preukázané, pričom žalobca ho poprel aj s odôvodnením. K námietke žalovaného (uplatnenej v replike), že nemôže niesť zodpovednosť za to, že záznamové listiny boli zapísané až s odstupom času od ich predloženia, odvolací súd uviedol, že aj táto je s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti nedôvodná. Akonáhle žalovaný nereagoval na výzvu žalobcu, tak riziko súdneho sporu a jeho výsledku prešlo na jeho stranu. Odvolací súd mal za to, že sporové strany by mali predchádzať súdnym sporom, aj preto sa vyžaduje výzva na uplatnenie si predkupného práva, aby porušovateľ z predkupného práva mal možnosť reagovať a predísť súdnemu sporu. Žalovaný túto možnosť dostal, ale ju nevyužil, a preto je zodpovednosť za súdny spor a jeho ukončenie na jeho strane, a to bez ohľadu na to, že bol aktívny smerom k tomu, aby vec navrátil do pôvodného stavu, pretože nepostupoval tak (neoznámil svoje kroky), aby predišiel súdnemu sporu. Nedôvodná bola aj argumentácia žalovaného (z repliky) o tom, že by porušil predkupné právo ostatných spoluvlastníkov, keďže toto mal oznámiť žalobcovi. Záverom odvolací súd ešte konštatoval, že žaloba bola podaná správne, t.j. podiel, ktorého sa žalobca domáhal zodpovedal jeho spoluvlastníckemu podielu.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní, priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov konania žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňoval podľa obsahu podania ustanovením § 420 písm. f) CSP. Napadnuté rozhodnutie označil za nezákonné, zmatečné, nespravodlivé, prekvapivé a značne nepochopiteľné v príkrom rozpore s právom na spravodlivý proces. V podrobnostiach zopakoval svoju argumentáciu, že súdny spor nezavinil, ale zavinil ho práve žalobca, keďže dovolateľ odstúpil od kúpnej zmluvy ešte pred podaním žaloby, na základe čoho nemala byť priznaná náhrada trov konania žalobcovi. Žalobca mal a mohol mať objektívnu možnosť dozvedieť sa z verejne dostupného katastra nehnuteľnosti o tom, že je vedené záznamové konanie. Žalovaný tieto skutkové tvrdenia vzhľadom na späťvzatie žaloby nemohol uplatniť v základnom konaní. Nebola mu doručená žaloba na vyjadrenie a rovnako nebol voči nemu uplatnený postup podľa § 146 ods. 2 CSP; nebola mu doručená výzva súdu s požiadavkou vyjadrenia súhlasu so späťvzatím žaloby. V tomto smere odvolací súd neprihliadol na odvolacie dôvody uvedené v odvolaní. Odvolací súd nesprávne aplikoval právny predpis, keď vyslovil, že nie je podstatné, kedy došlo k odstúpeniu od kúpnej zmluvy medzi zmluvnými stranami. Pre prípad, ak by odvolací súd správne aplikoval hmotnoprávne normy a vychádzal by rovnako z dovolateľom citovaného rozhodnutia (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2011, sp. zn. 6SŽo/229/2010), dospel by k záveru, že odstúpenie od zmluvy má účinky ex tunc, t. j. do minulosti, kedy sa obnovili vlastnícke vzťahy aké boli pred uzavretím kúpnej zmluvy. Odvolací súd nevysvetlil, prečo mal byť dovolateľ v predsúdnom konaní aktívny. Dovolateľ poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 629/2016 v zmysle ktorého, princíp procesného výsledku nemožno chápať povrchno formalistický, lebo nielen petit, ale i žalobné tvrdenie, teda dôvody žaloby, vyjadrujú, prečo sa žalobca domáha plnenia na žalovanom a prečo tento dôvod po podaní žaloby odpadol. V danom prípade odvolací súd konal príliš formalistický a nebral žalobu spoločne s prílohami ako celok, pričom prihliadol len na tie skutočnosti, kedy bol záznam vykonaný v katastri nehnuteľnosti. Neprihliadol tak na účinky odstúpenia od zmluvy, pričom týmito listinami disponoval. Ak by odvolací súd správne posúdil účinky odstúpenia od zmluvy, ktorými listinami pri rozhodovaní disponoval (avšak

sa s nimi neoboznámil), nedospel by k záveru, že dovolateľ zapríčinil zastavenie konania. Odvolací súd sa s týmito skutočnosťami nevyporiadal dostatočne a rovnako neuviedol dôvody, pre ktoré z daných listín pri svojom rozhodovaní nevychádzal. Nerozhodol teda o predložených dôkazoch ani v danom rozsahu nevykonával dokazovanie a z jeho strany išlo o jednostranný postup len v prospech žalobcu. Z uvedených dôvodov žalovaný Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadal, aby napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil a priznal mu trovy konania tak, ako ich špecifikoval alternatívne rozhodnutie v napadnutom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovaného v prvom rade spochybnil prípustnosť jeho dovolania a za ďalšie namietal nevymedzenie dovolacieho dôvodu. Čo sa týka podstaty sporu, kto procesne zaviniť zastavenie konania zopakoval svoju argumentáciu, ktorú predostrel pred súdmi nižších inštancií. V čase podania žaloby nevedel a nemohol vedieť o zmene zápisu na liste vlastníctva a preto jeho žaloba bola podaná dôvodne. Žalovaný mohol na výzvu žalobcu zareagovať, ale neučinil tak, ostal pasívny. Pôvodní podieloví spoluvlastníci boli na list vlastníctva opätovne zapísaní až po podaní žaloby. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Keďže v danom prípade žalovaný podaným dovolaním napadol rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania, dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti takéhoto dovolania, a to aj v dôsledku námietky žalobcu (viď bod 4).

10. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

11. Ústavný súd už v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil názor, že

„...ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcej hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o matérii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenie odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“.

11.1. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku účinnom do 30. júna 2016 (§ 142 a nasl.), resp. v Civilnom sporovom poriadku účinnom od 1. júla 2016 (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú rozhodovanie o náhrade trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú. Trovy potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník (sporová strana) nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovy právnej služby (viď. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

11.2. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (8 Cdo 266/2019, 8 Cdo/111/2019, 4 Cdo 70/2020, 4 Cdo 155/2020, 4 Cdo 69/2022, 2 Cdo 89/2020 a iné).

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

13. Žalovaný vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP v zásade namietal

nezákonnosť resp. arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, ktoré je podľa jeho názoru v príkrom rozpore s právom na spravodlivý proces. V podrobnostiach zopakoval svoju argumentáciu pred súdmi nižších inštancií, že súdny spor nezavinil, t.j. žalobca mal a mohol mať podľa jeho presvedčenia objektívnu možnosť dozvedieť sa z verejne dostupného katastra nehnuteľnosti o tom, že je vedené záznamové konanie. Za ďalšie nebola mu doručená žaloba na vyjadrenie a rovnako nebol voči nemu uplatnený postup podľa § 146 ods. 2 CSP, teda nebola mu doručená výzva súdu s požiadavkou vyjadrenia súhlasu so späťvzatím žaloby.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18. Osobitne v súvislosti s dovolacími námietkami žalovaného o „nezákonnosti, zmätočnosti a nespravodlivosti“ napadnutého rozhodnutia dovolací súd poukazuje na bod 9. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sa zrozumiteľne a presvedčivo vyporiadal s námietkami žalovaného/odvolateľa, ktoré v zásade zopakoval aj v dovolacom konaní. Odvolací súd pritom uviedol, že „....žalovaný síce po doručení výzvy nemal povinnosť oznámiť svoje ďalšie kroky žalobcovi, pričom

aj odstúpenie od kúpnej zmluvy je takým krokom, ktorý mohol vykonať. Neoznámenie svojich krokov, však obnáša skutočnosť, že následne žalovaný nesie zodpovednosť za vyvolanie súdneho sporu, nakoľko ak by bol oznámil žalobcovi skutočnosť, že chce od zmluvy odstúpiť, tak v tom prípade by zodpovednosť za zastavenie konania (vyvolanie sporu) niesol žalobca. Ak však žalovaný zostal vo vzťahu k žalobcovi nečinný (mlčky), tak zodpovednosť za zastavenie konania nesie sám, nakoľko nebolo v moci žalobcu zistiť, aká záznamová listina je predmetom zápisu. Je potrebné si uvedomiť, že predmetom záznamu môžu byť rôzne listiny, nielen odstúpenie od zmluvy, ale aj napr. dedičské rozhodnutie, nájomná zmluva, podrobnejšie viď § 34 ods. zákona č. 162/1995 Z.z. Preto záver žalovaného, že z plomby Z-1746/2023 mal žalobca vyvodiť odstúpenie od zmluvy nie je správny. Ak sa žalovaný rozhodol ísť cestou nekomunikácie, niesol zodpovednosť za prípadný výsledok súdneho sporu. Odvolací súd pripomína, že žalovanému bola výzva doručená dňa 18. apríla 2023 a lehota na odpoveď uplynula už dňa 25. apríla 2023, pričom bolo v záujme žalovaného odpovedať na výzvu, hoc aj zamietavým stanoviskom k požiadavke žalobcu, s tým, že od zmlúv chce odstúpiť. V takom prípade by zodpovednosť za zastavenie konania bola na strane žalobcu. Ako bolo už uvedené vyššie žalovaný však takto nepostupoval, a preto nesie zodpovednosť za zastavenie konania. Nie je podstatnou v tomto prípade okolnosť, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy, nakoľko žalobca uvedené v reálnom čase podania žaloby nemohol vedieť z plomby Z-1749/2023, čo spôsobil žalovaný svojou nekomunikáciou. Tvrdenie žalovaného o vedomosti žalobcu o zmene zápisu vlastníckeho práva z plomby Z-1749/2023 je hypotetické....“ Z uvedeného vyplýva, prečo odvolací súd tvrdenie žalovaného, že z plomby Z-1746/2023 mal žalobca vyvodiť odstúpenie od zmluvy nepovažoval za správne. V žiadnom prípade napadnuté rozhodnutie nemožno považovať ani za prekvapivé, pretože odvolací súd pri rozhodovaní neaplikoval žiadne také ustanovenie, ktoré by predtým nebolo použité.

19. Pokiaľ dovolateľ videl tiež porušenie práva na spravodlivý proces v tom, že mu nebola doručená žaloba na vyjadrenie a rovnako nebol voči nemu uplatnený postup podľa § 146 ods. 2 CSP, t.j. po späťvzátí žaloby mu nebola doručená výzva súdu s požiadavkou vyjadrenia súhlasu so späťvzatím žaloby dovolací súd z obsahu spisu zistil, že k späťvzatiu žaloby (23. júna 2023, č.l. 23 spisu) došlo bezprostredne potom ako žalobca zaplatil súdom určený súdny poplatok (14. júna 2023), do toho času tak nebol žiaden dôvod žalovanému doručovať žalobu, keďže nebola splnená jedna z podmienok konania. Keďže k späťvzatiu žaloby došlo skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 CSP alebo pojednávanie nebolo ani povinnosťou súdu prvej inštancie žalovaného vyzývať či súhlasí so späťvzatím žaloby (§ 146 ods. 1 CSP). Z uvedených dôvodov bola aj predmetná námietka žalovaného neopodstatnená.

20. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

21. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

22. Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, že dovolateľ v danom prípade neopodstatnene namietala, že súd (odvolací) mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľ (podľa obsahu dovolania) mienil prípadne uplatniť aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď poukaz na ním označené rozhodnutia) tak, podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

24. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú by eventuálne mienil dovolateľ vyvodzovať z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP (obdobne viď bod 27. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2017, sp. zn. I. ÚS 56/2017).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.